

L'ÈXIT EXCLOENT:

REGENERACIÓ URBANA I GENTRIFICACIÓ AL POBLE SEC

Autor: Nur Garcia-Borés Moreno

Tutor: Xavier Bonal Sarró

1. INTRODUCCIÓ

1a. Presentació i Justificació

Barcelona respon cada cop més a una dinàmica de "ciutat global" (Sassen, 1991), fet que genera profunds canvis en les dinàmiques de la ciutat: des de l'encariment dels béns de consum, a la pèrdua de vida comunitària i identitat de barri, l'increment del valor del sòl, entre altres. Tanmateix, Barcelona suposa un camp fèrtil per l'especulació de la mà d'inversions estrangeres i, com deia David Harvey (2008), per la privatització de l'espai i l'explotació de la ciutat com a bé de mercat.

En aquest sentit, Barcelona comparteix amb altres ciutats globals el fenomen de la gentrificació, un procés on barris o zones tradicionalment desfavorides i segregades experimenten un increment d'inversions i l'arribada de ciutadans de major poder adquisitiu, ja siguin autòctons com estrangers. Com a conseqüència social directa, es generen dinàmiques de marginació i desplaçament de la població amb menys recursos.

2. MARC TEORIC I CONCEPTUAL

Definició Gentrificació:

Transformació d'un espai urbà de classe treballadora en una àrea predominant per classes mitjanes o mitjanes-altes (Smith, 1987).

Models de regeneració urbana:

Entre les diferents formes de classificació de les intervencions de renovació urbana (o *urban renewal programmes*) s'adopta aquí la distinció d'Amin et al. (2000):

- *Urban Renaissance agenda* -com l'urbanisme per les classes mitjanes-
- *Urban regeneration programmes* -com polítiques per a les classes treballadores-

Indicadors de Gentrificació:

Inspirat en Índex de Gentrificació (López-Gay et al. (2019)

1b. Delimitació de la recerca

Objecte i objectiu:

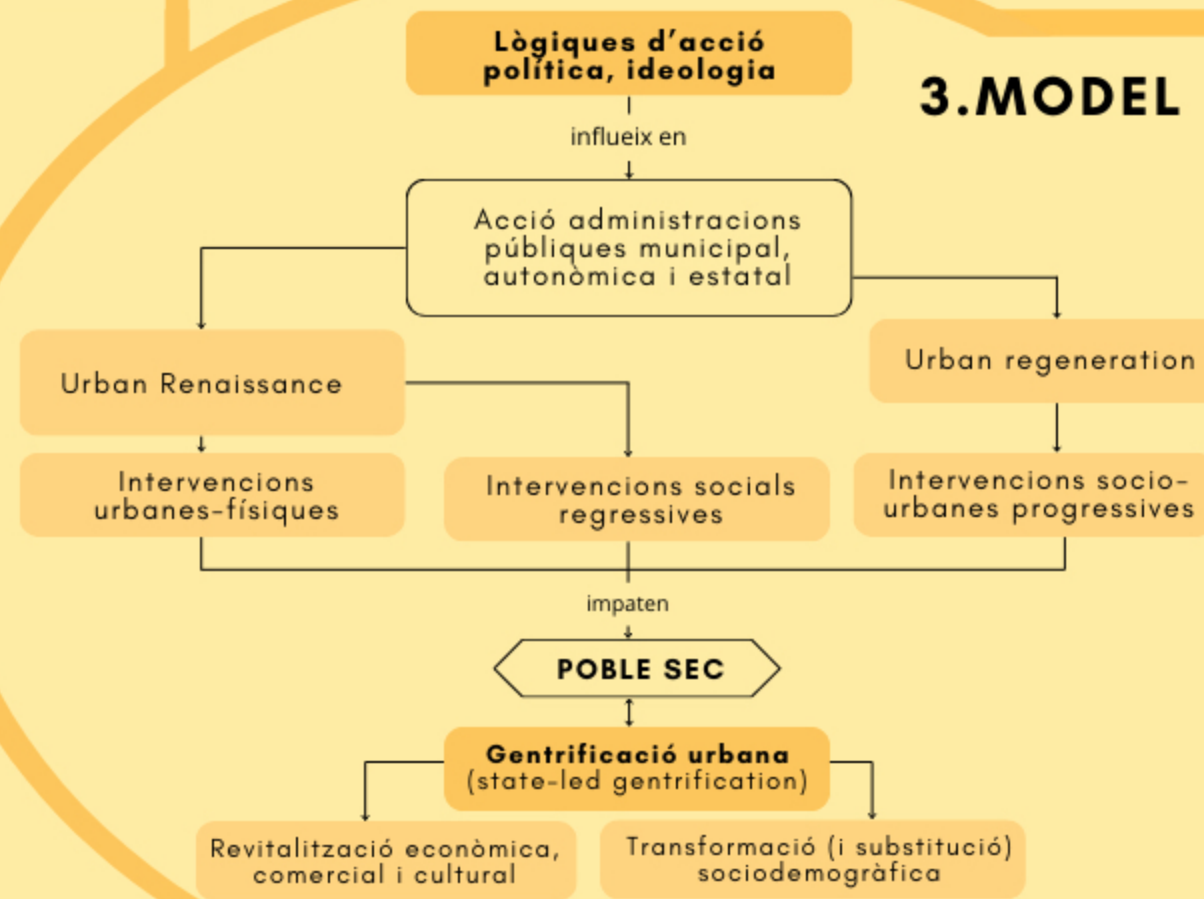
- Els processos de gentrificació en polítiques de regeneració urbana. L'objectiu es concreta en la realització d'un estudi de cas del Poble Sec de Barcelona.

Pregunta General (PG):

- **Quin ha estat el paper de les administracions públiques en relació amb el procés de gentrificació urbana del barri del Poble Sec de la ciutat de Barcelona?**

Preguntes específiques (PE):

- PE1. Quines polítiques d'intervenció pública, en clau social i urbanística, han contribuït al procés de gentrificació del barri del Poble Sec des de 1990?
- PE2. Quines són les lògiques, justificacions i elements ideològics sota els quals s'han emmarcat les polítiques públiques orientades a la transformació sociourbana del barri del Poble Sec durant el seu plantejament i execució, i quina valoració se'n pot fer en termes de processos de gentrificació?

3. MODEL D' ANÀLISI I METODOLOGIA

La metodologia emprada en aquest Treball de Fi de Grau es fonamenta en l'anàlisi documental, desenvolupat des d'un encreuament d'evidències secundàries de tipus quantitatiu i qualitatiu. Així, s'adopta una aproximació mixta, consistent en un tractament de dades amb desenvolupament de tipus deductiu. Aquesta anàlisi es complementa amb entrevistes a informants base i informants clau.

4. RESULTATS I ANÀLISI

Període	Esdeveniments ressaltables	Intervencions sociourbanes especials al Poble Sec (AJB i GC)	Discurs de justificació	Pràctica d'intervenció	Gentrificació
1990-2003	<ul style="list-style-type: none">• Deteriorament físic i socioeconòmic• Pèrdua de població• Arribada migracions del Sud global	<ul style="list-style-type: none">• PEPSM (1992)• ARE (1996-2011)	URA > URP	URA > URP	Inexistent
2004-2014	<ul style="list-style-type: none">• Volatilitat migracions del Sud global• Impacte crisi i augment de vulnerabilitat• Indicis crisi residencial	<ul style="list-style-type: none">• Llei de Barris (2005-2010)• Pla d'Habitatge (2004-2010)• PAD (2008-2011)• PAD (2012-2015)	URA < URP	URA > URP	Incipient
2015-2025	<ul style="list-style-type: none">• Turistificació i augment restauració• Estancament i descens poblacions vulnerables• Arribada classes mitjanes-altes, esp. estrangeres• Crisi residencial, especulació immobiliària	<ul style="list-style-type: none">• Intervencions sectorials "URP" (PEUAT, PDE, PdU, etc.)• Pla de Barris (2021-2024)	URA < URP	URA < URP	Accelerada i generalitzada

URA: Urban Renaissance agenda. URP: Urban regeneration Programmes.

5. CONCLUSIONS

D'entre les conclusions extretes, aquí es mencionen les principals.

- La sostinguda insistència en la renovació de la trama urbana, la rehabilitació d'habitatges i millora de la connectivitat amb Montjuïc, entre altres, sumada a l'escassetat persistent de polítiques sociourbanes orientades a protegir la població vulnerable al barri, haurien contribuït notablement a la generació de les condicions de possibilitat per l'aparició del fenomen de la gentrificació al Poble Sec.
- En sintonia amb Sorando i Ardura (2018), la gentrificació en aquest barri hauria emergit de la mà del turisme, la restauració i usos recreatius no-residencials de l'espai. Després, malgrat la darrera implementació de plans sectorials i integral amb voluntat regeneradora, la gentrificació s'hauria estès de forma accelerada i desbordant.
- L'habitatge ha estat clau en l'aparició del fenomen, marcat per la generació -també política- de condicions favorables per l'especulació immobiliària.

BIBLIOGRAFIA

